

indijken dezer ambachtsheerlijkheid de sterke burcht Zandenburg gesticht had.

De vroegste vermelding van Zandijk vindt men in een Charter van het jaar 1153, waarbij de tienden de Sandik vermeld worden als geheel toebehoorende aan Sint Pieter te Utrecht, doch na de stichting van de kerk te Zandijk voor een derde aan den nieuwbenaemden priester aldaar kwamen, en voor twee derden aan Sint Pieter.

Omtrent bovengenoemd kasteel Zandenburg veroorloof ik mij nog het volgende mee te deelen, aan de hand eener schilderij, die te Veere berust.

Een breede poort geeft toegang tot een lange, breede laan van eikeboomen. Over een steenen brug die in een houten valbrug eindigt, en door een gewelfde poort, geplaatst tusschen twee torens, komt men op een ruim voorplein, dat van weerszijden wordt begrensd door woningen van de bedienden. Over dit plein komt men aan een tweede brug over de breede binnengracht, aan een tweede poort, welke toegang geeft tot de eigenlijke gebouwen van het kasteel.

Het werd door de opvolgende eigenaars, de Van Borssele's ongemeen verfraaid, zoodat men met recht spreken kon van een „vorstelijk” verblijf.

Koningen en keizers werden er dan ook inderdaad gehuisvest.

In 1499 vertoefde Erasmus er. In 1515 hield Keizer Karel V er zijn verblijf. In 1523 logeerde er Koning Christiaan van Denemarken met zijne gemalin Isabella, 's Keizers zuster. In 1527 herbergde er 's Keizers andere zuster: Maria, Koningin van Hongarije.

Als een staaltje van de weelde, die er heerschte, volgde hieronder een kort verslag van de ontvangst, die genoemde Koning Christiaan met zijn vrouw en drie kinderen, die als arme en berooide vluchtelingen daar aankwamen, ten deel viel.

Gastheer was Adolf van Bourgondië, de toenmalige heer van Zandenburg.

Blijkbaar is het echtpaar al dadelijk in de uitermate versierde, ruime „eetsale” aan het middagmaal gezet.

Prachtige schilderijen van Maubeuge, den hofschilder van Zandenburg, sieren den wand. Een troonhemel van rood fluweel, waarop de wapens van den gastheer en diens vrouw Anna van Bergen zijn gestikt, welft zich over de zetels van het vorstelijk paar aan het bovineinde der zaal. Aan de zijde van het vertrek is een verhevenheid met kostbare gobelins, achter een dichte rij van zeldzame gewassen de zangers en speelliën verbergende. De tafel, met hagelwitte tafelkleeden gedekt, draagt telloren, kroezen, lepels en kannen van zilver, messen met zilverbeslag en zoutvaten met kristal en zilver omwerkt, vergulde schalen en rood kristalijnen glazen bij meer kostbaars.

In de telloren en schalen zijn o.a. opgedischt robbespek, lamsvleesch, erwten, wortelen, rozijnen, vijgen, enz. In de bokalen fonkelen de fijnste wijnen. Kristallen spiegels, die hier en daar aan de wanden bevestigd zijn, geven aan dit alles een nog meer schitterend effect.

De geschiedschrijver roemt, hetwelk zich begrijpen laat, de dankbaarheid van den vorstelijken balling over zoo kostelijke en kostbare ontvangst.

En nu, van al deze heerlijkheid is niets meer over. De bewoners geraakten aan lager wal, en de opkomst van Veere bracht Zandijk tot kwijning. In den Spaanschen tijd verloor het zijn kerk, in den Franschen tijd zijn toren. En van het trotsche kasteel werden den 2 Februari 1816 de laatste overblijfselen voor afbraak verkocht.

Op het stadhuis te Veere is nog een schilderij aanwezig, voorstellende het slot zooals het er in 1550 nog uitzag. En in de bibliotheek van het Zeeuwsch Genootschap te Middelburg zijn een dertigtal kaarten en afbeeldingen aanwezig, die betrekking hebben op Zandijk en het kasteel.

* * *

Wij schreven dit artikel, en voornamelijk het slot er van, naar aanleiding van door een onzer lezers, een geboren Veereenaar, doch thans sinds vele jaren elders woonachtig, tot ons gerichte vragen omtrent Veere en Zandenburg.

Nog enkele zijner vragen (de vorige waren in dit opstel reeds behandeld) met antwoorden laten wij hier volgen.

Er gaan geruchten, dat ergens twaalf gouden Apostelbeelden moeten verborgen zijn, die vroeger in de kerk geplaatst zijn geweest. Zijn die geruchten juist?

De heer Perrels te Veere, die Veere's geschiedenis op zijn duimpje kent, noemt dit een legende. Hij heeft omtrent die dingen niets gevonden in de oude archieven, die toch al uit de 15e eeuw dateeren.

Zijn de lijken van de opvolgende bewoners van het kasteel aldaar begraven en zijn die grafkelders er nog; en wie is de eigenaar van den grond, waar zij zich bevinden?

Wij antwoorden: de opvolgende familiën van Bourgondië en van Borssele liggen deels in de Grootte Kerk, en zijn deels op Zandenburg, in de kapel van het kasteel, begraven. De grafkelders zitten nog onder den grond, zoodat deze lijken zeer waarschijnlijk daar nog wel, geheel intact, zouden te vinden zijn. Eigenaar van den grond is thans notaris L. A. v. d. Harst te Vlissingen.

In 1558 is het slot Zandenburg met het markgraafschap Veere gekocht door onzen Prins Willem I. Daarom voert onze Koningin o.a. nog altijd den titel van markgravin of markiezin van Veere.

J. G. B.

TER BEVORDERING VAN BIJBELKENNIS

Linzenmoes

Gen. 25 : 30: Laat mij toch slorpen van dat roode, dat roode daar.

Het kooksel, dat Jakob bereid heeft, bestond uit linzen. De linzen groeien in Palestina, Egypte en omliggende landen. (2 Sam. 23 : 11.)

De linzen behooren tot de erwten. De zaden hebben een eigenaardigen vorm, die wel wat lijken op het glas van een vergrootglas; vandaar de Latijnsche naam *Etvum = Lens*.

De linzen worden op verschillende wijze bereid. Jakob kookte er een moes van, dat een roode kleur heeft. Ook maakt men de vruchten wel tot meel, vermengt dit al dan niet met tarwe om dit dan tot brood te bakken. (Ez. 4 : 9.)

In Egypte is zulk linzenbrood een der gewone voedingsmiddelen van de armen.

I. S.

GRINDELWALD IN 'T BERNER-OBERLAND

(SLOT.)

EEN VAN GRINDELWALDS HEERLIJKHEDEN is zijn electriche spoortrein naar het Jungfrau-joch. Daar die „heerlijkheid” echter onze beurs te boven ging, stelden wij ons tevreden met uit te stappen aan hooggelegen stations: de Kleine Scheidegg.

Hier staan Jungfrau, Mönch en Eiger ten voeten uit in al hun witte pracht. Verrukkelijk zijn de hooge bergglucht, de hoogte-zon, de alpenbloemen. De boomgrens ligt onder ons. Grindelwalds hotels en huizen liggen als stipjes diep in het groene dal.

Van den Kleinen Scheidegg voert een interessant bergpad met een verrukkelijk uitzicht in vijf kwartier naar een nóg mooier en hooger uitzichtspunt: naar den bergtop van den Männlichen.

Niet alleen ziet men hier zoowat heel de grootse keten van sneeuwbergen, waarvan Jungfrau, Mönch en Eiger de schoonste schalmen vormen, maar ook schouwt men van verre de dalen en bergen in de richting van Meiringen en Engelberg, waar de verre sneeuwvelden van den Titlis zacht glinsteren in wazig licht. Dat is de Oostzijde.